

HRVATSKI SABOR
Skupina zastupnika

Zagreb, 28. svibnja 2010.

REPUBLIKA HRVATSKA
81 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno:	28-05-2010		
Klasifikacijska oznaka:	610-02/10-01/01		
Org. jed.	65		
Uredžbeni broj:	Pril.	Vrij.	
653-10-01	3	-	

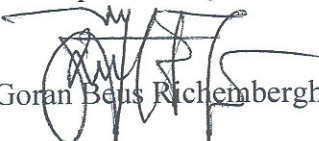
PREDSJEDNIKU
HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Prijedlog Zaključka o potpori međunarodnoj inicijativi o ustanovljenju Svjetskoga dana romskoga jezika

Na temelju članka 129. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora u podnosimo Prijedlog Zaključka o međunarodnoj potpori inicijativi Udruge za promicanje obrazovanja Roma u Republici Hrvatskoj «Kali Sara» o ustanovljenju Svjetskoga dana romskoga jezika 5. studenog.

Za svoga predstavnika koji će u ime skupine zastupnika obrazlagati Prijedlog imenujemo zastupnika Gorana Beusa Richembergha.

Za skupinu zastupnika:

Goran Beus Richembergh

- Imajući u vidu ustavno jamstvo prava pripadnika svih nacionalnih manjina da se slobodno služe svojim jezikom, definirano stavkom 4. Članka 15. Ustava Republike Hrvatske;
- Imajući u vidu da Romi na području Hrvatske žive više od šest stoljeća;
- Imajući u vidu da je jezik jedan od ključnih elemenata nacionalnoga i kulturnoga identiteta svakoga naroda;
- Imajući u vidu činjenicu da romski narod u svome govoru koristi 60-ak dijalekata;
- Imajući u vidu da je odlukom Prvoga svjetskoga kongresa Roma 1971. godine u Londonu romani chib, kojega govori većina Roma u svijetu, proglašen službenim romskim jezikom
- Imajući u vidu da službeni romski jezik romani chib još uvijek nije standardiziran;
- Budući da Republika Hrvatska izravno i otvoreno podupire napore romskih udruga i svih drugih koji djeluju na planu očuvanju jezika, kulture i tradicije romskoga naroda što je potvrđeno donošenjem i provedbom Nacionalnoga programa za Rome i Akcijskoga plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005. – 2015.;
- Budući da je inicijativa o proglašenju Svjetskoga dana romskoga jezika potekla iz Hrvatske 5. studenoga 2008. godine u prigodi predstavljanja prvoga Hrvatsko-romskog i romsko-hrvatskog rječnika čime je Hrvatskoj učinjena velika čast;
- Budući da su tu inicijativu, pored Međunarodne unije Roma, prihvatile i brojne romske udruge u Hrvatskoj i inozemstvu kao i mnogi ugledni znanstvenici, prije svih jezikoslovci, romolozi, pisci i publicisti te ugledni članovi romske nacionalne zajednice kao i uglednici iz hrvatskoga kulturnoga, javnog i političkoga života, potpisujući Povelju o proglašenju 5. studenoga Svjetskim danom romskoga jezika;
- Budući da su se 5. studenoga 2009. godine u Zagrebu na Međunarodnome simpoziju u organizaciji Udruge za promicanje obrazovanja Roma u Republici Hrvatskoj „Kali Sara“ okupili ugledni jezikoslovci, pisci i publicisti iz čitave Europe kako bi obilježili godinu dana ranije ustanovljeni Svjetski dan romskoga jezika i raspravljali o problemima standardizacije romskoga jezika;

Hrvatski sabor na svojoj sjednici održanoj _____ donosi

**ZAKLJUČAK
O POTPORI MEĐUNARODNOJ INICIJATIVI
O USTANOVLJENJU SVJETSKOGA DANA ROMSKOGA JEZIKA**

1. Hrvatski sabor podupire inicijativu da se 5. studenoga obilježava i prihvati kao Svjetski dan romskoga jezika.
2. Hrvatski sabor poziva Vladu Republike Hrvatske, sva nadležna ministarstva i druga tijela državne uprave, lokalne i regionalne (područne) samouprave, zainteresirane obrazovne i znanstvene institucije, medije i organizacije koje okupljaju pripadnike romske nacionalne manjine te sve ljude dobre volje da u svome djelovanju, sukladno Nacionalnom programu za Rome i Akcijskom planu Desetljeća za uključivanje Roma 2005. – 2015., osnažuju napore u afirmaciji prava pripadnika romske nacionalne manjine da se služe svojim jezikom, da na svoj način i prema svojim mogućnostima pridonose popularizaciji i standardizaciji romskoga jezika te očuvanju kulturnoga i nacionalnoga identiteta, opismenjavanju i obrazovanju Roma.
3. Hrvatski sabor poziva i druge nacionalne parlamente, međunarodne institucije i organizacije kao i sve druge ljude dobre volje u svijetu da se pridruže ovoj inicijativi.

Obrazloženje:

Romski narod u svijetu govori jezičnim dijasistemom kojega čini 60-ak dijalekata, nerijetko potpuno različitih. Ipak, većina Roma govori jezikom **romani chib** (romani ćib), kojega je Prvi svjetski kongres Roma, održan u travnju 1971. godine u Londonu proglasio službenim romskim jezikom u svijetu.

Zbog činjenice da je romski jezik nestandardiziran i da njegova dijalektalna razmrvljenost onemogućava višu razinu socio-lingvističke integracije i povezanosti romskih zajednica može se govoriti i o ugroženosti romskoga jezika.

Standardizacijom romskoga jezika izravno se utječe na kvalitetu obrazovanja Roma na njihovu materinjem jeziku ali i na ostvarivanje prava romske nacionalne manjine na služenje vlastitim jezikom ne samo u obrazovanju nego i u svim vidovima komunikacije i očuvanja nacionalnoga identiteta.

Mnogi pojedinci, ne nužno pripadnici romske nacionalne zajednice već i mnogi drugi stručnjaci, romolozi i indolozi, kao i sveučilišni profesori koji se bave romskom tradicijom i kulturom te publicisti i književnici ulažu velike napore na očuvanju i standardizaciji romskoga jezika. Tome svoj doprinos daju i stručnjaci i entuzijasti iz Hrvatske. U tome smislu 2008. godine je u Hrvatskoj, u izdanju Udruge za promicanje obrazovanja Roma u Republici Hrvatskoj „Kali Sara“ iz Zagreba, javnosti predstavljen prvi Hrvatsko-romski i romsko-hrvatski rječnik autora Veljka Kajtazija. Stručnjaci i uglednici, okupljeni u Zagrebu tom su prigodom pokrenuli međunarodnu inicijativu da se baš u čast toga događaja 5. studenoga proglasi Svjetskim danom romskoga jezika. Ta je simbolika za Republiku Hrvatsku osobito važna i zbog svih njenih nastojanja u provedbi Nacionalnoga programa za Rome.

Povelju o proglašenju Svjetskoga dana romskoga jezika tada je potpisalo više od stotinu uglednih osoba, znanstvenika, sveučilišnih profesora iz Hrvatske i inozemstva, zastupnica i zastupnika u Hrvatskome saboru, novinara, publicista i pisaca kao i predstavnika nekoliko desetaka romskih udruga iz Hrvatske i nekoliko drugih europskih zemalja, a inicijativu je pozdravila i prihvatila i Međunarodna unija Roma.

Godinu dana kasnije, 5. studenoga 2009. godine, u Zagrebu se na Međunarodnome simpoziju u organizaciji Udruge „Kali Sara“ okupilo tridesetak lingvista, publicista i pisaca iz niza europskih zemalja koji su na marginama svoga stručnoga skupa dali potporu ovoj inicijativi, pozvavši sve zainteresirane da joj se pridruže i osiguraju trajnu brigu o očuvanju, razvoju i standardizaciji romskoga jezika. Sudionici Simpozija, među kojima i g. Stanislaw Stankiewicz, predsjednik Međunarodne unije Roma, posjetili su i Vladu Republike Hrvatske gdje ih je primio i pozdravio potpredsjednik prof. dr. Slobodan Uzelac, dajući potporu pokrenutoj inicijativi.

Obzirom da je međunarodna inicijativa potekla iz Hrvatske, da se ona referira na dan kada je promoviran prvi Hrvatsko-romski i romsko-hrvatski rječnik te da joj je da bi zaživjela potrebna potpora što šire zajednice, predlažemo da se i Hrvatski sabor pridruži ovoj inicijativi, da je osnaži svojim Zaključkom te da u tome smislu dade poticaj i primjer svim relevantnim i zainteresiranim hrvatskim institucijama i organizacijama, drugim nacionalnim parlamentima i međunarodnim organizacijama, podupirući nastojanja romske nacionalne manjine u očuvanju svoga kulturnoga i nacionalnog identiteta.

Ova je inicijativa u potpunome suglasju s Nacionalnim programom za Rome kao i s Akcijskim planom Desetljeća za uključivanje Roma 2005 – 2015.

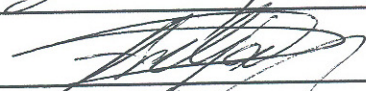
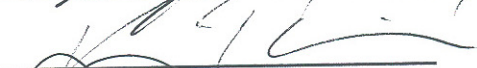
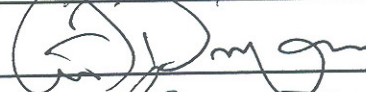

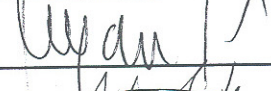
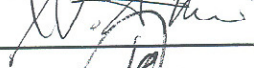
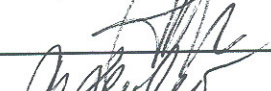

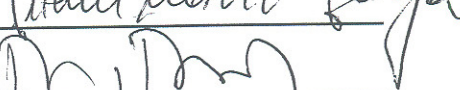
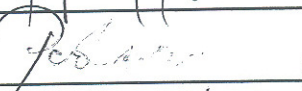

POPIS ZASTUPNIKA HRVATSKOG SABORA KOJI PODRŽAVAJU ZAKLJUČAK
O INICIJATIVI O USTANOVLJENJU SVJETSKOG DANA ROMSKOG JEZIKA

Ime i prezime:

1. GORAN BEUS RICHEMBERGH
2. ZLATKO HORVAT
3. Miljenko Doric'
4. Silvano Hreljčić
5. VESNA PUSIĆ
6. Viktorod DUBOVIĆ
7. Hilarus opacic
8. KOR DRAGOVAN
9. LINIĆ SLAVKO
10. Jelko TOVDUČIĆ
11. RAZDANA SOBOL
12. VESNA ŠKULIĆ,
13. MARIJA UGRIC
14. NENAD STARIĆ
15. Josif Keko
16. BRANKICA CRJENKO
17. TATJANA SIMAC BONACI
18. BORIS ŠPREM
19. SONJA ŠIMUNOVIĆ
20. DRAGUTIN PROBAKOS
21. VLATKO PODAR
22. MIRELA HOLY

Potpis:

23. NADICA JELAŠ

24. DINO KOZCEVA

25. ARSEN BAUM

26. Ivan HANČIČ

27. GORAN MARIĆ

28. VEBA TANJA

29. ŠIME LUČINI

30. GORAN HEFFER

31. ZORAN VINKOVIĆ

32. ZLATKO KORAČEVIĆ

33. ANTON UJIĆ

34. OSTOJIC RANUO

35. DAVORIO VIDOVIĆ

36. DANICA HURSA

37. SEMO TANOVIĆ

38. MARIO HANBEK

39. KAROLINA LEAKOVIĆ

40.

41.

42.

43.

44.

45.

46.

47.

Handwritten signatures and marks on the right side of the page, corresponding to the names on the left. The signatures are written in black ink on a white background with horizontal lines. Some signatures are very stylized and difficult to read, but they appear to be the names of the individuals listed on the left.

«KALI SARA»
UDRUGA ZA PROMICANJE OBRAZOVANJA
ROMA U REPUBLICI HRVATSKOJ

C H R E T I E R

Me, the below signed

members of the ancient Roma people and members of the minority community which has lived in this region for many centuries

pled for the dignity and protection of the human rights of all people, and tolerance and understanding among peoples and nations;

support the preservation and advancement of the national and cultural identity of the Roma people and all other minorities, and the co-existence with the majority of the state population;

are aware of the moral obligation that as active members of the Roma community, displaced all over Europe and the world, and as representatives of the Roma associations active in these parts we must endeavour to act for the benefit of our community and the state which is our home;

strive to contribute to the preservation and development of the standard Roma language and all its specific features expressed in the dialects;

shall make every effort to share the wealth of the language spoken by the majority of the Roma people in this and other regions with all those desiring to understand and know us better.

On the occasion of the publication of the first Croatian-Roma and Roma-Croatian Dictionary, representing symbolically and in fact one of the greatest milestones in the history of the written and spoken culture of the Roma people in Croatia, we

PRONOVNE

November 5th

the Day of the Roma Language in the Republic of Croatia

We hereby invite all Roma people and their friends, Roma representatives, councils and associations, cultural and science institutions, members of the political life and all people of good will to join us, to improve and help improve our work and to contribute to the best of their ability to the popularisation of the Roma language, the preservation of the cultural and national identity, education and literacy of the Roma community and better understanding among all people.

Zagreb, November 5th, 2008

Vedibjo Kujizazi, Vedeibjo Gjelijac, Anke Ora
Matibit, Rujfo Guri, Marced Curhidada, Ejan
Gibit, Jovan Djanonorit, Bajram Salbit, Ramanan Kujizazi, Mikića Ladković, Kiri Kirinov, Elijana Kovacica, Saso
Bovunor Kujizazi, Giji Caru, Sastifo Kovacica, Dusabog Odinatko, Mladen Šakić, Karmela Šakić, Jelena Gjelijac, Zoran
Kovacica, Staniša Zarić, Matija Gjelijac, Aleksandar Kujizazi, Maritna Ivanica, Melita Šakić, Ovedit Toti, Dragica
Sejanonit, Ibrahim Kujizazi, Tomica Šakić, Šerife Gjelijac, Dragica Kujizazi, Alan Baganonit, Nedka Vortanova Andonova,
Bosidan Ilijić, Orah, Gerdan Mirelan, Rasko Jovanor, Drganan Irgan, Slavko Vemadi, Mladen Otihaš, Branislav Mikić,
Matija Mikić, Vedeibjo Mastarac, Vujibjo Mastarac, Horvat Josip, Dragoljub Gudarac, Šerife Gudarac, Ajron Talin,

POVELE

Mi dohje potpisani

pridružnica drevnoga romskog naroda, nacionalnomajniške zajednice koji na ovim prostorima obitava stoljećima

Zauzimamo se za poštovanje dostojanstva i zaštiti ljudskih prava svakoga čovjeka, toleranciju i razumijevanje među ljudima i narodima.

Zalažemo se za očuvanje i unapređenje nacionalnog i kulturnoga identiteta romske, ali i svih drugih nacionalnih manjina i suživoti s većinskim narodom države zajednice.

Svesni svoje moralne obaveze da kao angažirani pripadnici romske nacionalne zajednice, raspoloživi po cijeloj Europi i svijetu, ali i kao predstavnici romskih udruuga koji djeluju na ovim prostorima, stalno i uporno djelujemo za dobrobit svoje zajednice i države u kojoj živimo.

Svojim djelovanjem želimo pridonijeti očuvanju i razvoju standardnoga romskog jezika, ali i svih njegovih osobitosti izraženih u dijalektima.

Našoj je čemo bogatstvo jezika kojim govori većina Roma na ovim prostorima i šire podijeliti sa svima koji nas žele bolje poznavati i razumjeti.

U prigodi i na sam dan jaonoga predstavljajući prvoga Hrvatsko-romskog i romsko-hrvatskoga rječnika koji predstavlja simbolično i stvarno jedan od najvećih dana u povijesti pisane i govorne kulture Roma u Hrvatskoj

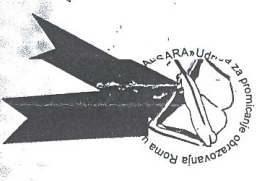
PROGLASILA

dan 5. studenoga

Datum romskoga jezika

Postavimo sve sunarodjake i prijatelje, i napose sve romske predstavnike, vijeća i udruge, kao i kulturne i znanstvene ustanove, političke predstavnike te sve ljude dobre volje da nam se pridruže, prisustvu i razvijaju ovu našu inicijativu te da svatko na svoj način i prema svojim mogućnostima pridonesu popularizaciji romskoga jezika, očuvanju kulturnoga i nacionalnoga identiteta, obrazovanju i opismenivanju Roma te boljem međusobnom razumijevanju svih ljudi.

Zagreb, 5. studenoga 2008.

Nevera Talin, Raduj Talin, Amir Talin, Šaban Talin, Dujića Srećko, Naer Srećko, Vezmir Jakić, Alan Berić, Jašar Šan, Frejzer Berić, Emir Mujčić, Saneta Jlasanović, Anđelija Jlasanović, Marija Jlasanović, Goran Jaskarević, Salim Dorrićević, Aco Ismanović, Miroslav Berić, Jašar Gašić, Gazmer Mikić, Senad Jaskarević, Erhan Dumančić, Jakup Šaban, Naer Ali, Vaso Ismanović, Naer Šaban, Ramanan Šaban, Bajram Šaban, Miki Šaban, Alan Šaban, Hran Mustajević, Vlasta Dvoosćak, Dalila Marafa, Branjo Gvatin, Suzana Krišćević, Sifka Veketer, Miki Cvjetković, Velić Suljan Džajzati, Sanja Radulčić, Hasan Dedić, Robert Dudićević, Renzo Dudićević, Ivan Glerina, Kemza Berić, Dževan Berić, Erner Kujizazi, Ojevan Kujizazi, Ibrahim Dablu, Nijola Šlak, Mielma Sakić, Jožak Horvat, Gerdan Orah, Dragica Vortanova, Darko Novaković, August Kovacica, Šiprić Babić, Eduard Vercigović, Miroslav Vercigović, Alan Vercigović, Goran Dudićević, Asan Redžepi, George Sarac, Vedeibjo Bajram

MANIFESTO

Amen tele-semnosarde

manusia e purane romane sel qe,

jekli minoriteta sere Zivol pe kalla hama sehbensenga

aklunas koji te del pes put v qj brackipe sarfole manuzesqe Manuzikune

aklunas koji te del pes put v qj brackipe sarfole manuzesqe Manuzikune

aklunas koji te del pes put v qj brackipe sarfole manuzesqe Manuzikune

aklunas koji te del pes put v qj brackipe sarfole manuzesqe Manuzikune

aklunas koji te del pes put v qj brackipe sarfole manuzesqe Manuzikune

aklunas koji te del pes put v qj brackipe sarfole manuzesqe Manuzikune

aklunas koji te del pes put v qj brackipe sarfole manuzesqe Manuzikune

aklunas koji te del pes put v qj brackipe sarfole manuzesqe Manuzikune

aklunas koji te del pes put v qj brackipe sarfole manuzesqe Manuzikune

aklunas koji te del pes put v qj brackipe sarfole manuzesqe Manuzikune

aklunas koji te del pes put v qj brackipe sarfole manuzesqe Manuzikune

aklunas koji te del pes put v qj brackipe sarfole manuzesqe Manuzikune

aklunas koji te del pes put v qj brackipe sarfole manuzesqe Manuzikune